

**МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
ВІННИЦЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ АГРАРНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
КАФЕДРА УКРАЇНСЬКОЇ ТА ІНОЗЕМНИХ МОВ**

*ПРЕЗИ ДОПОВІДЕЙ ТА ПОВІДОМЛЕНЬ
ВСЕУКРАЇНСЬКОЇ НАУКОВО-ПРАКТИЧНОЇ
КОНФЕРЕНЦІЇ ВИКЛАДАЧІВ І СТУДЕНТІВ*

МОВА, КУЛЬТУРА та ОСВІТА

14 КВІТНЯ

2016

УДК 81(082)
ББК 81я5
М 74

Мова, культура та освіта : Тези доповідей та повідомлень всеукраїнської науково-практичної конференції викладачів і студентів / Гол. ред. Калетнік Г.М. – Вінниця : ВНАУ, 2016. – 14 квітня. – 315 с.

Редакційна колегія

Калетнік Г.М. – доктор економічних наук, професор, дійсний член (академік) НААН України, президент ВНАУ (головний редактор)

Джеджула О.М. – доктор педагогічних наук, професор, ВНАУ (заступник головного редактора)

Тимкова В.А. – кандидат філологічних наук, доцент, завідувач кафедри української та іноземних мов ВНАУ (заступник головного редактора)

Кравець Р. А. – кандидат педагогічних наук, ВНАУ (відповідальний секретар)

Члени редакційної колегії

Романишина Людмила Михайлівна – доктор педагогічних наук, професор, заслужений працівник освіти України, Хмельницький національний університет

Левчук Костянтин Іванович – доктор історичних наук, професор, завідувач кафедри історії України та філософії, ВНАУ

Легун Юрій Вікторович – доктор історичних наук, професор, ВНАУ

Курлянд Зінаїда Наумівна – доктор педагогічних наук, професор, завідувач кафедри педагогіки, Державний заклад „Південноукраїнський національний педагогічний університет імені К. Д. Ушинського“

Мельничук Ірина Миколаївна – доктор педагогічних наук, професор, завідувач кафедри філософії та суспільних дисциплін, ДВНЗ „Тернопільський державний медичний університет імені І.Я. Горбачевського МОЗ України“

Петрук Наталія Кирилівна – доктор філософських наук, професор, завідувач кафедри соціальної роботи і соціальної педагогіки, ХНУ

Тимощук Наталія Миколаївна – кандидат філологічних наук, доцент, ВНАУ

Степанова Ірина Сергіївна – кандидат філологічних наук, доцент, ВНТУ

Матієнко Олена Степанівна – кандидат педагогічних наук, доцент, ВНАУ

Довгань Лариса Іванівна – кандидат педагогічних наук, доцент, ВНАУ

Волошина Оксана Володимирівна – кандидат філологічних наук, доцент, ВНАУ

Зайка Л.С. ПРОФЕСІЙНІ МОВНОКОМУНІКАТИВНІ КОМПЕТЕНЦІЇ ТА КОМПЕТЕНТНОСТІ СТУДЕНТІВ ВНЗ I – II р. а. У ФАХОВІЙ ПІДГОТОВЦІ.....	189
Матієнко О.С. КОМУНІКАТИВНИЙ ПІДХІД ЩОДО ВИВЧЕННЯ ІНОЗЕМНОЇ МОВИ...	193
Москаленко І.В., Коровецька С.Г. МОВНА КУЛЬТУРА В СИСТЕМІ СОЦІАЛЬНИХ КОМУНІКАЦІЙ ТА РОЛЬ МОВНИХ ЗАСОБІВ У СУЧАСНИХ ІНФОРМАЦІЙНИХ ВІЙНАХ..	195
Нечаєва І.В. ФОРМУВАННЯ ІНШОМОВНОЇ КОМУНІКАТИВНОЇ КОМПЕТЕНЦІЇ СТУДЕНТІВ НЕМОВНИХ ВНЗ.....	198
Скиданова Н.В. МІЖКУЛЬТУРНА КОМУНІКАЦІЯ ЯК ОСНОВА НАВЧАННЯ ІНОЗЕМНОЇ МОВИ.....	202
Тимошук Н.М. ІНФОРМАЦІЙНО-КОМУНІКАЦІЙНІ ТЕХНОЛОГІЇ У НАВЧАННІ ІНОЗЕМНІЙ МОВІ СТУДЕНТІВ-АГРАРІЇВ.....	205
Sikorska L.O., Rabey N.A. COMMUNICATIVE LANGUAGE TEACHING.....	207

ПОЛІКУЛЬТУРНА ОСВІТА В УКРАЇНІ: ІСТОРІЯ, СУЧАСНІСТЬ, ПЕРСПЕКТИВИ

Гаврилюк Н.М., Венгрін О.І. НАЙВІДОМІШІ ІСТОРИЧНІ ПОСТАТІ СТАРОДАВНЬОГО РИМУ	211
Гаврилюк Н.М., Гетьман Л.П. ЛАТИНСЬКА МОВА В УКРАЇНІ (ІСТОРИЧНИЙ ЕКСКУРС).....	213
Довгань Л.І., Довгань Ю.В. ОСОБЛИВОСТІ ПОЛІКУЛЬТУРНОЇ ОСВІТИ В УНІВЕРСИТЕТАХ США.....	215

УДК: 378(73)

Довгань Л.І.,

кандидат педагогічних наук, доцент
кафедри української та іноземних
мов, ВНАУ

Довгань Ю.В.,

асистент кафедри дорадництва та
інформаційних технологій у
менеджменті, ВНАУ

ОСОБЛИВОСТІ ПОЛІКУЛЬТУРНОЇ ОСВІТИ В УНІВЕРСИТЕТАХ США

Сучасні тенденції розвитку вітчизняної освітньої галузі, інтеграційні процеси в економічному просторі, поява комунікаційної мережі створюють низку передумов для активізації засад полікультурної освіти. З метою впровадження нових освітніх стратегій у ВНЗ, трансформування та оновлення сучасної системи вищої освіти доцільним є вивчення європейського та світового досвіду організації полікультурної освіти у ВНЗ та підготовки кадрів з урахуванням полікультурності суспільства.

Актуалізація засад полікультурної освіти в Україні розпочалася з кінця 90-х років ХХ століття. Вітчизняні педагоги почали активно досліджувати досягнення педагогічної теорії і практики зарубіжних країн (Н. Абашкіна, А. Джуринський, Г. Єгоров, О. Гаганова, О. Гукаленко, М. Красовицький, О. Локшина, З. Малькова, О. Овчарук, Б. Мельниченко, Л. Пуховська). Проте особливості полікультурної освіти як засобу організації суспільства на засадах гуманізму, свободи та рівності потребують більш детального вивчення.

Значний досвід полікультурної освіти накопичено у американській педагогіці, адже США історично формувалися як багатонаціональна держава, ідеологією якої упродовж двох століть було створення єдиної нації. Американські дослідники під полікультурною освітою розуміють освіту, спрямовану на збереження і розвиток усього різноманіття культурних цінностей, норм, зразків і форм діяльності, що існують у певному суспільстві, і на передачу цієї спадщини молодому поколінню [1].

Полікультурна освіта – це одночасно придбання знань і відповідне виховання, передача більш точної і досконалої інформації при повазі до груп меншин, подоланні упереджень та заохоченні терпимості, поліпшення академічних досягнень учнів із меншин, сприяння досягненню ідеалів демократії і плюралізму. Полікультурне виховання слід розглядати як частину педагогічних зусиль, що забезпечують культурно-соціальну ідентифікацію особистості, відкрити іншим культурам, національностям, расам, віруванням.

Зміст полікультурного виховання будується, таким чином, навколо чотирьох орієнтирів: соціокультурної ідентифікації особистості; освоєння системи понять і уявлень про полікультурне середовище; виховання

позитивного ставлення до диверсифікованого культурного оточення; розвитку навичок соціального спілкування. Головною засадою полікультурної освіти є розвиток кроскультурних здібностей, які дозволяють молоді адаптуватися в різних культурних середовищах.

У ході теоретичних досліджень у США були розроблені дві основні концепції – Multicultural education – полікультурної освіти і Global education – глобальної освіти, які мали багато спільного. Була створена навіть Комісія з полікультурного виховання при Американській Асоціації викладачів коледжів (ААСТЕ). Саме освітні установи, на думку Комісії, несуть основну відповідальність за зміни в підходах до виховання й у настроях американської молоді. Було зазначено, що школи і коледжі виконують складне завдання підготовки молодого покоління до сприйняття прав і обов'язків дорослого життя. Навчальні заклади, на їх думку, повинні забезпечити розвиток індивідуального відношення до соціальної системи, у якій фундаментальною цінністю є сама особистість. Одним з істотних напрямків у вихованні особистості XXI століття повинне стати впровадження полікультурної освіти.

Ідеї полікультурності розповсюджуються також у вищу школу США, де американськими викладачами пропонується заохочувати прагнення студентів набувати знання, вміння, розвивати навички, необхідні для функціонування в умовах інших національних культур та світової макрокультури.

Перетворення в системі вищої освіти актуалізувались у 60–70-х рр. у зв'язку із значним підвищенням у складі студентської молоді представників афроамериканської та інших національних меншин, прагненням гармонізувати взаємовідносини студентів, що належать до різних національних груп. Значна увага приділялася становленню норм поведінки, заснованих на розумінні, компромісі, терпимості, діалозі, самоповазі та повазі оточуючих. Програми вищої освіти починають враховувати розвиток здібностей студентів до прийняття розумних рішень в етнічних питаннях, формування вмінь, необхідних для активної участі в житті етнічно різноманітного суспільства. Полікультурне виховання вважається однією з важливих умов цілісності вищої освіти [4, с. 2].

Вищим навчальним закладам, а особливо дослідницьким центрам при університетах, що займаються проблемами полікультурності, належить провідна роль в становленні змісту полікультурної освіти. Серед них виокремлюється Центр полікультурної освіти при університеті штату Вашингтон під керівництвом Дж. Бенкса, який поряд із теоретичними дослідженнями займається проведенням конференцій, семінарів, курсів перепідготовки вчителів та розробкою орієнтованих на практику програм та модулів навчання [6].

Дж. Бенкс і К. Кортес виділяють 4 групи педагогічних результатів, які забезпечує полікультуралізм: рівні можливості навчання, обізнаність про культури серед учнів і педагогів, полікультурність в програмах навчання,

входження на рівних представників меншин в глобальне суспільство. Дж. Бенкс виділяє кілька ступенів (моделей) можливого руху освіти в США до реалізації ідеї полікультурності: А – виховання і навчання виключно на європейських цінностях; В – переважно єврокультурний компонент виховання і навчання доповнено цінностями малих меншин; С – при вихованні та навчанні встановлюється баланс цінностей культур різних етнічних груп [3, с. 22].

Вагому роль в сфері теоретичних та прикладних досліджень полікультурної освіти, підготовки кадрів, розповсюдження ідей полікультурності серед вчителів та адміністрації учбових закладів відіграє Національна асоціація полікультурної освіти (National Association for Multicultural Education – NAME), до складу якої входять фахівці з різних галузей наукових знань, викладачі різних учбових закладів [2, с. 92].

Слід зазначити, що за відсутності єдиних вимог щодо здійснення полікультурної освіти в США, кожний окремих округ чи навчальний заклад, має вільний вибір у встановленні власної стратегії навчання на засадах полікультурності, керуючись культурними, етнічними особливостями округу в цілому та навчального закладу зокрема. Полікультурна освіта дає можливість особистості познайомитись і освоїти одну або декілька культур: систему цінностей, стиль життя чи мови [5, с.11].

Таким чином, у США полікультурна освіта як складний прогресивний процес, основною метою якого є глобальне переосмислення існуючих недоліків та запобігання дискримінаційних процесів в освітній практиці, постійно трансформується та вдосконалюється як в теорії, так і на практиці. Ґрунтовне вивчення його теоретичних та практичних засад сприятиме вдосконаленню системи полікультурної освіти в Україні.

Література:

1. Абібуллаєва Г.С. Деякі аспекти полікультурної освіти / Г.С. Абібуллаєва // Педагогіка і психологія / Г.С. Абібуллаєва. – 2006. – № 1. – С. 75–84.
2. Гаганова О.Г. Поликультурное образование в США: теоретические основы и содержание / О.Г. Гаганова // Педагогика. – № 1. – 2005. – С.86–95.
3. Давидов В.В. Розвивальне навчання / В.В.Давидов. – М., 2006. – 43 с.
4. Джури́нский А.Н. Зарубежная школа: современное состояние и тенденции развития / А.Н. Джури́нский. – К. :Владос, 1993. – 356 с.
5. Baker G.C. Planning and Organizing for Multicultural Instruction / G.C. Baker. – Addison-Wesley Publishing Company. USA. – 1994. – 217 p.
6. CenterforMulticulturalEducation// Internet resource –[http:// depts.washington.edu/centerme/12](http://depts.washington.edu/centerme/12)].

Збірник містить матеріали науково-практичної конференції викладачів і студентів «Мова, культура та освіта». Доповіді відображають широкий спектр досліджень із галузей мовознавчої, культурологічної та педагогічної наук: методика викладання та інноваційні технології навчання, культурологічна парадигма освіти, новітні напрями у сучасному мовознавстві, реформування системи професійної та довузівської підготовки. Представлені доробки учасників конференції можуть бути корисними для викладачів, учителів, наукових працівників, аспірантів, магістрантів, студентів та всіх, хто цікавиться питаннями підвищення якості освіти.

**НАУКОВЕ ВИДАННЯ
ТЕЗИ ДОПОВІДЕЙ ТА ПОВІДОМЛЕНЬ ВСЕУКРАЇНСЬКОЇ
НАУКОВО-ПРАКТИЧНОЇ КОНФЕРЕНЦІЇ
ВИКЛАДАЧІВ І СТУДЕНТІВ**

до 30-річчя кафедри української та іноземних мов

МОВА, КУЛЬТУРА та ОСВІТА

14 квітня 2016 року

Видання здійснюється в авторській редакції

Адреса: Україна, 21000, м. Вінниця, вул. Пирогова, 3

Редакція: ВНАУ, кафедра української та іноземних мов

Тел.: 8 (0432) 52-01-51, 8 (0432) 52-00-29

e-mail: nauka-vnau@mail.ru

Автори опублікованих матеріалів несуть повну відповідальність за підбір, точність наведених фактів, цитат, ілюстрацій, власних імен та інших відомостей.